

pondre —a través de la forma— les preguntes essencials: Què és el que vull com a artista? Quina és la posició del meu treball artístic? S'adreça el meu treball a tothom sense excloure'n ningú? Puc evitar crear principiants amb el meu treball? Estic treballant per a un públic no-exclusiu? Sóc capaç de no neutralitzar a ningú a través del meu treball? Estic, amb el meu treball, creant les condicions per a un diàleg directe, cara a cara? Pot el meu treball implicar l'Altre? Puc trobar l'Altre a través del meu treball? Sóc capaç de no intimidar ningú amb la meua feina? Puc crear un esdeveniment amb la meua feina?

Llegir *Le maître ignorant* em dona l'esperança de trobar al meu interior noves formes que resisteixin convencions estètiques, tan sovint desiguals. Vull donar formes que resisteixin els fets, les opinions i les trampes de la informació. Vull donar forma: la meua forma. Vull realitzar treballs més reals que la realitat, i vull donar una forma que sigui més real que la realitat mateixa.

Jacques Rancière em dona la força per conservar encesa la meua *Flama eterna* per a l'Art.

Aubervilliers, 7 de febrer de 2007

Activitats paral·leles a l'exposició:

Encontre amb el comissari, Ignacio Cabrero. Dijous 14 de juliol a les 19 hores. Activitat gratuïta

Encontre amb col·lectius a partir de l'obra *Equality Float* de Thomas Hirschhorn Àgora oberta a Es Baluard. Dimarts 6 de setembre a les 19 hores. Activitat gratuïta

Encontre amb Thomas Hirschhorn i Ignacio Cabrero. Dijous 8 de setembre a les 19 hores. Activitat gratuïta

Dates de l'exposició: 15/07/2016-18/09/2016

Horaris del museu:

Dimarts a dissabte de 10 a 20 h.

Diumenge de 10 a 15 h.

Dilluns tancat

Amb el suport de:

fundación suiza para la cultura

prohelvetia

ESBALUARD | museu d'art modern i contemporani de palma

THOMAS HIRSCHHORN. EQUALITY FLOAT

(Carrossa de la igualtat de Thomas Hirschhorn)

Mallorca, 2016

Com cada estiu Es Baluard convida un artista internacional perquè presenti una mostra temàtica individual a l'Aljub; així, aquest 2016 és l'artista suís Thomas Hirschhorn.

Ignacio Cabrero- Comissari

Al començament de 2007, Thomas Hirschhorn escrivia, abans del seu projecte «*Flamme éternelle*»¹, sobre el filòsof Jacques Rancière, i esmentava que quan els joves dels suburbis de París, o de qualsevol ciutat del món, s'expressaven fent cremar cotxes davant de casa seva, il·luminaven el foc de l'angoixa, la flama de l'alarma. Cridaven l'atenció de manera universal i recordaven que la flama de la igualtat sempre estaria encesa.

L'artista, a través del llibre de Jacques Rancière *Le maître ignorant*, i del personatge del pedagog Joseph Jacotot, havia interpretat que la flama de la igualtat és una flama eterna i que, per tant, les reivindicacions o els senyals per mantenir aquesta flama, mai no passaran. I el que és essencial, segons paraules de l'artista mateix: *The game is not over*.

El temps ha demostrat que efectivament el joc i el foc no han acabat. Vivim temps en què l'eclosió d'angoixes, les guerres, les fronteres, els moviments socials i la violència en nom de la llibertat i de la igualtat no han deixant d'augmentar. Successos que ens assenyalen que aquesta flama mai no s'apagarà.

Thomas Hirschhorn porta molts anys practicant l'art en convivència amb la filosofia, amb la literatura, amb la societat i amb la política, a través de peces en les quals es presenta una gran quantitat d'objectes, d'imatges i d'informació. Moltes d'aquestes obres, caracteritzades per la seva càrrega social, així com pels materials pobres utilitzats (cinta, cartró, paper d'alumini, etc.), s'han exhibit en museus i institucions internacionals, i també en llocs allunyats del món de l'art, o en l'espai públic.

La peça que dona títol a l'exposició representa una carrossa de vint-i-un metres de llarg per sis metres d'ample. Una carrossa és un artefacte mòbil realitzat amb materials pobres i utilitzat en festes populars, com les celebracions de carnaval o en altres manifestacions contemporànies. Materials que coincideixen amb la

manera de presentar els treballs de Thomas Hirschhorn i que, en aquest cas, utilitza per commemorar, per promoure i presentar no un personatge o una minoria determinada sinó un concepte de valor universal —la igualtat. Un terme universal que ha de rodar i que no ha d’apagar-se mai.

Equality Float és una al·legoria de la comunitat, que mostra tant les seves malalties com els seus remeis; una reflexió sobre les nocions d’igualtat/desigualtat; temes que l’artista planteja a través de la interacció d’assajos polítics i filosòfics (Spinoza, Deleuze, Bataille, Gramsci). L’obra inclou el text «Comunitat dels desiguals», del filòsof alemany Marcus Steinweg, amb qui Thomas Hirschhorn porta anys treballant, i que va ser encarregat especialment per a aquesta peça, presentada per primera vegada el 2008 en el MARCO de Vigo. Vint-i-dues pàgines que pretenen fer una síntesi de pensaments, de Kant a Blanchot, relacionats amb el concepte del títol. Textos exposats íntegrament en aquest projecte, juntament amb altres pancartes i eslògans.

Al centre de la monumental escultura, una gran reproducció de l’obra *El contracte social*, de Rousseau. Dues mans gegants a banda i banda: una mà oberta rep de l’altra la meitat d’una càpsula de color vermell i blanc. A la part de davant, una reivindicació principal: «Igualtat = davant la Llei i la Vida». A la part del darrere, els llibres de la biblioteca que han inspirat el projecte, una bibliografia bilingüe de títols consultats (de Kant a Chomsky). Finalment, penjant al voltant de la carrossa, i que ens en permetrà la consulta, hi ha, a més d’*El contracte social* de Rousseau en edició de butxaca, *Crítica de la raó pura* de Kant i *Teoria de la justícia* de John Rawls. A les pancartes que penjen als costats, nombroses llistes amb diferents paraules.

Rere el desordre aparent que pot transmetre aquest treball, hi ha una rigorosa disposició decidida per l’artista, i que està explicada en una vitrina separada. Allà s’exposen textos, dibuixos i plànols preparatoris, fotos, una llista dels títols previstos per al projecte, una còpia del seu *Mapa de l’amistat entre la filosofia i l’art*, i plànols molt descriptius de la carrossa, en què es divideix cada element en funció de tres criteris: el tema, la posició i la forma. Unificada pel predomini dels colors blau i groc, línies de flors, cartells amb textos a manera d’eslògans, els llibres i els cables pels costats de la carrossa, ofereix una composició gairebé de simetria clàssica.

Amb *Equality Float*, l’artista suís continua amb el seu compromís filosòfic en favor de l’emancipació intel·lectual iniciada per Jacques Rancière. Una peça mòbil, que roda, navega i es reactualitza com un crit etern cap a la igualtat. Arriba en vaixell a Mallorca i es presenta en un espai singular com és l’Aljub, del Museu Es Baluard, un antic dipòsit d’aigua, del segle XVII, per a la població i els navegants que hi passaven.

Thomas Hirschhorn, «Eternal Flame»

No hi ha cap raó perquè un artista escrigui sobre un filòsof, com tampoc n’hi ha cap perquè un filòsof escrigui sobre un artista. Perquè, com a artista, no tinc necessitat de la filosofia —per realitzar el meu treball no faig servir la filosofia—, però necessito la filosofia com a persona, com a ésser humà.

Quan, fa alguns mesos, els joves residents de blocs d’habitatges dels suburbis de París i d’altres grans ciutats de França van pegar foc, durant el vespre, a vehicles davant de les seves cases, van encendre alarmes, van encendre senyals d’angoixa. Els joves habitants dels suburbis de França van encendre de nou el foc de la igualtat —els focs de la igualtat que havien estat apagats, o extingits pel seu propi compte, sense que ningú no se n’adonés. Aquestes flames s’encenen a les llars, la qual cosa significa que hi ha un gran problema a les llars! Als afores de París, un moviment d’ira urgent encén la flama de la igualtat i la dota de visibilitat universal. Llibertat, Igualtat, Fraternitat. Llibertat o la mort! Igualtat o la mort! Fraternitat o la mort!

Vaig comprendre que per a Jacques Rancière, la flama de la igualtat no s’havia extingit mai, i vaig comprendre que, per a ell, es tracta d’una *Flama eterna*. Un jove amic i filòsof, Alexandre Costanzo, el qual considera Jacques Rancière un amant apassionat de la igualtat, em va oferir recentment el llibre *Le maître ignorant* [El mestre ignorant].

El llibre m’implica directament en els temps ardents en els quals visc, aquí i ara. Aquest llibre és tan contemporani, que, segons el llegia, fins i tot vaig arribar a pensar que l’autor s’havia inventat el personatge de Joseph Jacotot, el revolucionari enamorat de la igualtat, que pel que sembla existí.

Vaig llegir *Le maître ignorant* com un *manifest*. Jacques Rancière torna a posar-ho tot en joc. Vaig comprendre que ell no havia abandonat mai el joc als dictats de l’opinió, i que tampoc no havia deixat mai el terreny de joc de la Política —en el qual tot es juga. Al contrari, reparteix les cartes. Jacques Rancière insisteix sobre tot allò que sembla que ha estat oblidat i reactiva tot allò que sembla que s’ha perdut: Re. Re-política, re-compromís, re-compartir, re-emancipació, re-raó, re-igualtat, re- l’Altre. És clar que Jacques Rancière torna a encendre la flama que s’extingia per a molts, per la qual cosa és considerat una referència avui dia. Però l’essencial és: *The game is not over!* [el joc no ha acabat!].

Le maître ignorant, amb la seva proclamació d’intel·ligència igualitària dels éssers humans, és un llibre que em demostra que la flama de la igualtat està sempre encesa en algun lloc i que algú roman vigilant i lúcid, atent i decidit, a prop d’aquesta foguera. Allà, al voltant d’aquest foc, hi ha un espai per confrontar idees, pensaments i conceptes. Aquesta foguera em dóna capacitat per dir: crec en l’Art i crec en la Filosofia! I crec en l’amistat entre l’Art i la Filosofia. Aquesta amistat és compartir alguna cosa que de fet és incommpartible. És l’amistat que em dóna esperança, força, i coratge.

Jacques Rancière *m’anima* com a persona, com a ésser humà: m’anima a convertir cada peça, cada treball artístic, en un manifest, i m’anima a fer cada exposició com un manifest. Un manifest visual que vol res-

¹Thomas Hirschhorn. «Eternal Flame. Sobre Jacques Rancière». Text escrit per a *Artforum*, XLV, núm. 7, març 2007, p. 268.